

Vaasa
18.-19.4.2026

JULKILAUSUMA

Aikuisopettajien liitto AKOL ry:n vuosikokous

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot turvattava osana jatkuvaa oppimista

Työllisyyspalvelut siirtyivät kuntien vastuulle vuosi sitten. Työllistämisen, elinkeinopalveluiden ja koulutuspalveluiden kehittämisen vastuu on kunnilla. Malli antaa mahdollisuuksia, mutta paljon yhteistä suunnittelutyötä on tehtävä, jotta ammatillinen koulutus vastaa niihin tarpeisiin, joita elinkeinoelämä sille kyseisellä alueella asettaa.

Pohjanmaalla ja Vaasan energiaklusterin alueella on yli 160 yritystä, jotka työllistävät 13 000 henkilöä. Pohjanmaan kauppakamarin (Aleksi Koivisto 8/2025) esittämän selvityksen perusteella alueella on hyvä työllisyystilanne. Selvityksen mukaan 71 % yrityksistä kertoo rekrytointitarpeensa kasvavan ja tarve on Pohjanmaan alueella nimenomaan ammatillisen koulutuksen suorittaneista työntekijöistä.

Työelämä muuttuu nopeasti. Teknologinen kehitys, vihreä siirtymä ja väestörakenteen muutokset lisäävät tarvetta päivittää osaamista koko työuran ajan. Siksi jatkuva oppiminen on noussut keskeiseksi koulutus- ja työvoimapolitiikan kysymykseksi.

Ammatillisella koulutuksella on tässä kehityksessä keskeinen rooli. Ammatillinen koulutus on tarjonnut työikäisille mahdollisuuksia kehittää osaamistaan työn ohessa. Sekä oman alan ammattitaidon kehittäminen että ammatin vaihtaminen ovat aikaisemmin olleet mahdollisia – mutta miten on tulevaisuudessa? Osaamisen kehittäminen vahvistaa työmarkkina-asemaa, lisää työhyvinvointia, pidentää työuria ja lisää työn tuottavuutta. Työelämä tarvitsee niin tutkintoja, tutkintojen osia kuin myös pienempiä ja kevyesti toteutettavia osaamista tukevia kokonaisuuksia.

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot ovat olennainen osa tutkintojärjestelmäämme

Ne syventävät osaamista ja mahdollistavat erikoistumisen ja urakehityksen. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot luovat polun edetä omassa työssään ammatillista linjaa pitkin. Ammattitutkinnot vastaavat suoraan työelämän osaamistarpeisiin ja tarjoavat mahdollisuuksia hankkia uusia valmiuksia työuran eri vaiheissa. Työelämä tarvitsee työnjohtajia, perehdyttäjiä, tiimivettäjiä ja työnopastajia, joilla on vahva ammatillinen tausta ja osaaminen.

On tärkeä varmistaa, että tutkintokoulutukset säilyvät osana osaamisen kehittämisen kokonaisuutta. Ammatillisen koulutuksen uusi rahoituslaki astui voimaan 1.1.2026. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot ovat alimmissa kustannusryhmissä ja osittain on herännyt pelko siitä, että näitä koulutuksia karsitaan. On kovin lyhytnäköistä tehdä koulutuslinjauksia vain uuteen rahoituslakiin vedoten. Nyt on varmistettava, että emme romuta järjestelmää, johon alueen yritykset ja elinkeinoelämä ovat olleet tyytyväisiä. Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen suunnittelu ja toteuttaminen sekä oppisopimuskoulutusten hyödyntäminen ovat antaneet hyvät mahdollisuudet myös koulutuksenjärjestäjien ja yritysten tiiviiseen yhteistyöhön, josta molemmat osapuolet ovat oppineet.

Lähde: Kauppakamarin osajakysely. Aleksi Koivisto, Pohjanmaan kauppakamari
<https://www.ostro.chamber.fi/kauppakamarikysely-kasvu-vaarassa-osaajista-pula-pohjanmaalla-nyt-ja-lahivuosina/>

Jatkuvan oppimisen kehittämisessä tulee:

- turvata ammatti- ja erikoisammattitutkintojen asema työikäisten osaamisen kehittämisen väylänä
- varmistaa riittävä rahoitus ammatilliselle koulutukselle ja aikuiskoulutukselle
- mahdollistaa joustavat koulutuspolut työuran eri vaiheissa
- vahvistaa koulutuksen ja työelämän yhteistarpeita osaamistarpeiden ennakoinnissa

